

Крижанівський М.М., старший викладач
Індустріально-педагогічний факультет
Криворізький ДПУ

ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Вступ нашої держави до світового співтовариства значно підвищує вимоги по формуванню професійних здібностей майбутніх педагогів в процесі вивчення ними декоративно-прикладного мистецтва. На сучасному етапі недосконало розроблена методика викладання, як в методичному, так і в теоретичному аспектах. Вимагає спеціальної розробки змісту та форми художнього виховання студентів.

Мета даної статті розкрити деякі проблеми викладання декоративно-прикладного мистецтва у вищій школі.

В період докорінних перетворень та зростання культурологічної ролі освіти такі вимоги є актуальними і зумовлені нагальною потребою формування творчої особистості в умовах загальноосвітньої та вищої освіти

Декоративно-прикладному мистецтву відводиться значне місце у процесі пізнання загальних законів образотворчої грамоти. Проблеми, виникають, пов'язанні із початковим етапом формування умінь декорувати (прикрашати) форму непідготовленими у цій галузі студентами-початківцями. На наш погляд, однією з проблем під час вивчення елементів декоративно-прикладного мистецтва є недостатньо розроблена методика підготовки майбутніх учителів. У сучасному навчальному процесі не передбачено таких основних фахових дисциплін як: малюнок, живопис, композиція, пластична анатомія, перспектива і т.п.

В процесі вивчення декоративно-прикладного мистецтва велике значення займає методика навчання та викладання елементів декору. В методичній та професійній літературі з образотворчого мистецтва, педагогіки, психології (Н.Н. Волков, І.П. Глінська, Н.П. Костерін, В.С. Кузін, Н.Н. Ростовцев, Є.В.Шорохов) важливе місце приділяється цій проблемі. Але, на нашу думку, ще недостатньо розроблена методика формотворення елементів декоративно-прикладного мистецтва на ранньому етапі вивчення дисциплін, що суттєво впливає на формування у студентів естетичних здібностей.

Декоративно-прикладне мистецтво в житті людини займає значне

місце. Це мистецтво народне: народ створює предмети, знаходить їх раціональну форму, шляхи естетичного оздоблення, формує вироби за принципами краси, відроджує національну культуру і передає майбутнім поколінням у спадок.

Твори декоративно-прикладного мистецтва віддзеркалюють багатомісячну історію нації – її мудрість, характер, побут життя, уявлення про краще майбутнє. В них вкладена душа народу і тому вони мають дуже велике пізнавальне значення. Як зауважує Н.П. Костерін “Археологи по речам визначають історичну епоху, суспільні відносини, природні і соціальні умови, матеріальні і технічні можливості, народні вірування і традиції, образ життя, заняття, інтереси і смаки людей, їх відношення до навколишнього середовища. Речі мають велику дію...” [1, с. 101].

Утилітарна функція мистецтва диктує форму, конструкцію, пропорції, матеріал, фактуру і другі якості предметів. Зі звичайних побутових предметів починається сприйняття світу, розвиток художнього смаку людини та пізнання законів естетики. Формотворчий процес творів декоративно-прикладного мистецтва виховує бережне ставлення до речей, повагу до національної культури та її надбань, підвищує культурний рівень народу; і вимагає спеціальної підготовки студентів образотворчій грамоті. Щоб створити витвір мистецтва необхідно оволодіти законами малюнка, живопису, скульптури, знати закони композиції, лінійної перспективи, а також анатомії.

На наш погляд студентам, які починають робити перші кроки в жанрі декоративно-прикладного мистецтва, необхідно пізнавати цю галузь з вивчення простих елементів декору шляхом копіювання зразків творів відомих майстрів цього виду мистецтва. Н.П. Костерін, розглядаючи методику навчального малювання підкреслював: “...В старій руській школі на перших етапах вивчення малювання часто заміняли живу натуру малюнком-оригіналом, зробленим хорошим художником. В цьому оригіналі всі зображувальні задачі були зразково вирішені. Учні, копіюючи оригінал, наслідували майстрів, вчилися правильно користуватися матеріально-зображувальними засобами і засвоювали “зразкові” прийоми зображення”. Такий спосіб малювання по оригіналах має місце і в практиці навчання вихователів не тільки як наочний засіб засвоєння технічних прийомів зображення і вирішення навчальних задач, але й як засіб, допомагаючий створенню різноманітних таблиць і карток, необхідних для проведення занять з учнями [1, с. 15].

Набагато раніше відбулося розвиток і становлення академічної системи художньої освіти і естетичного виховання в Європі, де на відміну від художніх майстерень епохи Відродження по іншому будувалася і методика викладання малюнку, як головного предмету образотворчої

грамоти.

Вся система навчання малюнку у Булонській академії була такою: “спочатку учні знайомилися з елементарними прийомами малювання, потім малювали за зразками, після чого приступали до об’ємного зображення із гіпсу. Перш за все, молоді люди повинні були розвинути руку і око, а це можна було добитися тільки шляхом “частих вправ і однозначно тільки через наслідування. За такою методикою розроблялись спеціальні посібники, відмічав Н.Н. Ростоев.” [2, с.90-91].

Необхідно відмітити, що копіювання зразків не обмежувалося механічним повторюванням оригіналу. У підручниках ставилась вимога до учнів: розкривати закономірність будови форми. У посібниках закладалися принципи контурного малюнку, який займав важливе місце в процесі декоративно-прикладного мистецтва. Роль контуру в сприйнятті і формотворенні велика і неоцінима. Абрис акумулює в собі багато властивостей форми-конструкції, рух, фактуру, пропорції, тощо.

По принципу вищесказаної Булонської академії мистецтв будувалась методика і в других академіях Європейських держав. Початковий етап вивчення образотворчої грамоти складався із процесу малювання по оригіналах.

Вивчення елементів декоративно-прикладного мистецтва методом копіювання з оригіналів є одним із головних у формотворчому процесі художників-початківців. Копіюючи елементи декору, студенти знайомляться з композиційними моментами формотворення. Композиція, в свою починається з елементарних правил розташування зображення. Поступово студенти отримують уявлення про такі закономірності композиції, як рівновага, ритм, статика, динаміка, підпорядкування головного і другорядного і т.п. Засвоюючи закономірності композиції методом копіювання в основному контурного зображення, студенти набуватимуть професійних умінь у процесі формотворення елементів декоративно-прикладного мистецтва.

Актуальність проблеми для сучасної системи освіти передбачає при підготовці вчителів праці безпосередньої уваги до теорії та методики образотворчого мистецтва.

Використана література

1. Костерин Н.П. Учебное рисование. – М.: Просвещение, 1984.
2. Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию. Зарубежная школа. – М.: Просвещение, 1981.